

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 98 (10695)

1978 чылдың апрель 27, четверг

1925 чылда үндөлүктүнген

Өртөө 2 көп.

ҮНДЕЗИН АЙТЫРЫГНЫҢ БИРЭЭЗИ

Партияга кеңигүн болурунуң ленинчи принциптерин уаду-тулга болдурга, партияжи тургузугга холбаштыр СЭКП-ниң XXIV база XXV съездилеринин, СЭКП ТК-ның Чыңгине секретары эш Л. И. Брежневтин айтышкынын, а ол ышкыш «Партияга хүлээп алышкынын» болгаш СЭКП кеңигүнүгүнө кандидаттарны кижиздериниң талазы-биле Киргизия-ның партия организациязының ажылының дугайында» СЭКП ТК-ның доктаалын амыдыралга боттандыра талазы-биле, бүгү чурттагы ышкыш, бистиң республиканың партия комитеттери база эге организациялары улуг ажылды чоруулар турар. Партияжи хүрээлеч идея болгаш организм талазы-биле улам быжыгып, партияга кирип турарларның шынар составы болгаш анык коммунистерни кижиздер талазы-биле амыл экижиз.

СЭКП-ниң XXV съездинин негелделеринге дүүштүр партияга хүлээп алышкынын болгаш анык коммунистерни кижиздериниң талазы-биле партия организацияларының ажылының дугайына чугаалашкан СЭКП Тыва обкомунуң чоюкта чаа болган VII пленумунга ол дугайында айтырыгны бүгү талагы чугаалашып көргөн болгаш моон соңгаргы сорулгаларны тодараткан. Ажылчы чоннарның эң эки талзөлкчилерин партияга чакыстап хүлээп алырынга үндөзилээш, СЭКП Кызыл хоорому, райкомнары база партия эге организациялары боттарының хүрээлечин быжыгыларыныче, шынар составын экижиздеринче доктаамал ичээлгени салып келген.

Оң түңнелинде сөөлгү он чылда нийтизи-биле республиканың партия организациязын сан талазы-биле өскөн, ажылчын айгының талзөлкчилерин коладыр хүлээп алыр амыл күштелген. Чимээ, бир эсе 1971 чылда СЭКП-ге кандидаттан киргеннериниң 48,6 хуузу биеке ажылчыннар болгаш кол-чөхүлүр турган болза, а эртен чылын ол сан 66,8 хуу четкен. Инженер-техниктик амьалданчыларынык, ивээт амьал-агынын болгаш өскө-даа адырларның специалистериниң арзында партияжи өскө-база быжыгып, СЭКП-ге кирген керэ-жен улустуң саны доктаамал өзүл турар. Мурнакчы аныктарны партияга хүлээп алыр ажылды парторганизациялар дийлилдир турар. Эртен чылын СЭКП-ге кандидаттан киргеннериниң 62,5 хуузу комсомолду амчыштыр хүлээп алдыган. Партияжи хүрээлеч шилеп алышкынын, өң шынар составын экижиздер дөштү партия эге организацияларының харысалгасы баазын.

Оң-биле чергелештир СЭКП-ге хүлээп алышкынын болгаш анык коммунистерни кижиздериниң талазы-биле партия комитеттериниң база эге организацияларының амылында эки түңнелинде бар-даа болза, ол амылдың денели СЭКП-ниң XXV съездинин негелделерин, Киргизияның партия организациязының бо талазы-биле ажылының дугайында СЭКП ТК-ның доктаалын ам-даа долу хемчээл-биле харылавай турар болгаш четпестер хай дээрзин СЭКП Тыва обкомунуң пленумунуң доктаалында айткан. Ылангыч чаманы партия комитеттери партияжи хүрээленин быжыгыларынга, СЭКП-ге хүлээп алырларның шынар составын экижиздериниң холбаш-нам ажылдың бүгү талаарын ханызы-биле анализтевиң турар.

Сөөлгү чыдарда республиканың улугтүрүнде, туудугга, транспортта болгаш улус амыл-агынын өскө-даа адырлар-ында амьалчыннарның саны дыка өскөн, ыңчалзак кол мергенжилдик амьалчыннарның арзында партияжи өскө шоолуг эвес, а улустур амьалчыннарды коммунистерниң саны нызырып турар. 1971 чыл-биле деңизерге «Наа-Хем» хемүр-деш резиденция, № 1, 3 АТБ-леринде, эст комбинатында, алгы заводунда, «Туугу нескетери» комбинатта, «Кызыл туугу» эргеленде парторганизациялары коммунистериниң саны нызырылган. «Ивээт электри туугунуң» туугу-монтаж эргелели, «Тыва ивээт туугу» трактин механизация эргелели, «Тыва суг туугу» трезиниң туугу монтаж эргелели ышкыш, улуг коллективтерге парторганизациялар чок турган.

СЭКП-ниң чамдын райкомнары, совхозтоода парткомнар болгаш партия эге организациялары ивээт амыл-агынын мурнакчы амьалчыннар, кол мергенжилдик кижилерин—хоймуларны, саандычлары, механизаторларны партияга чакыстап шилеп ал, белетки иривериче мошак ичээлгени салып турар. «Нөк-Тей», «Сут-Хал», «Енисей», «Улуг-Хая», «Коммунисттик хемчээл», «Тес-Хем» совхозтоода коммунистериниң саны 1971 чылдыңга деңизерге нызырылган. Улуг-Хем, Барын-Хемчик, Маңгун-Тайга, Эрзин, Наа-Хем районнарының парторганизацияларында хойму-коммунистер-ниң саны эвээжиз.

Он аңгыда Танды, Улуг-Хем, Наа-Хем, Кызыл, Бий-Хем районнарының партия организацияларында СЭКП кеңигүннериниң арзында санчыларынык, а Барын-Хемчикте, Чаен-Хемчикте, Тандыда механизатор-коммунистерниң саны өскөн турар. Ол ышкыш аныктарны партияга комсомолду амчыштыр хүлээп алыр ажылдың денели чамдын партия орга-низацияларында ам-даа чавыс болуп арттышкан.

СЭКП кеңигүнүгө кандидат стажының ужур-дузасын улам бедилериниң дугайында СЭКП-ниң XXV съездинин айтышкы-нынын чамдын парторганизациялар ам-даа четпес күссөдүн турар. Ылангыч партияга киргеннериниң кандидатыр кандидат стажын эртип шыдаас болгулар. Эске черлерге деңизерге ындыг чинчелер Тандынык, Наа-Хемниң партия орга-низацияларына эртен чылын хой болган.

Партияга хүлээп алышкынын болгаш анык коммунистерни кижиздер амылды организастап турарында четпестерни улам сайзандыгылар, партия эге организацияларынын, партбөлүнтери база эге организацияларын быжыгылар, алар-ның дайынчы арга-шынзанын база авангарды ролон бедилер талазы-биле эргежок чугула хемчеглерин алырын СЭКП об-комунуң пленуму партия Кызыл хооромундан, райкомна-рыдан, парткомнардан негезин.

Партияга кеңигүн болурунуң ленинчи принциптерин, СЭКП Уставының негелдерин, Киргизияның партия организациязы-ның амьалынын талазы-биле СЭКП ТК-ның доктаалын хамы-ныч чоку уадурулга болдурга, партия хоорому, райком-нары болгаш эге организациялары боттарынын хүрээлечин немей өстүрүп, улам ыңай быжыгыларын хандылар. СЭКП-ниң XXV съездинин айтышкы сорулгаларын, онгу беш чыл-дың даалгаларын чедипчиникти боттандырыныче амьалчы чоннарның күчүн мобилизастап талазы-биле партияжи-орга-низацияны болгаш партияжи амьалды денелин улам бедилер дөштү күчүнениңиниң амьалдар хүлээлгели.

РЕСПУБЛИКАНЫҢ КҮШ-АЖЫЛЧЫ ХҮННЕРИ

1978 чылдың Май 1-ге СЭКП ТК-ның Кыйтыгыларын «Росводром» натыйжылыгының демир-бетон ышкылар бүдүрүр заводунуң коллективти юмочу таныштып, амыл-ише улам-на соруң кирип, байларды күш-ажылчы чедипчи-линериниң улустур дөштү көдүрүшкү-нүң амылды турар. Бо чылдың бирги нваргезинде завод чедипчиникти амьал-даан. Илан баугар 4,9 муң кубометр демир-бетон ышкыларды бүдүрүр турган, 5,2 муң кубометр коллективти кылат. Ол дээр республиканың гидросистема ту-дугуларына немей чүс-чүс демир-бетон хоораларны бөрүр-дүн.

Бүдүрүрүлгөни бригадаларының арамын-да социалистик чарышка Николай Афа-насьевич Боричонтуң бригаданы таныш-тыр болган. Бригада эң сангыда таныш 110—115 хууза куудатпайн күссөдү-р турар. Мурнакчы бригада байларак бү-дүрүрүлгө илангыч амьалдышкан, ар-рельдин планын хуусаа ботинде күссө-диккен. Бо бригадалык кеңигүннери ар-ында эң-найырадык, бедик мергенжилдик амьалдылар. Ылангыч олар алтан соци-алистик хүлээлгелерин чедипчиникти күс-сөдүн турарлар. Николай Афанасьевич-нин бригаданы ССРЭ Конституциянык бир чыл болуру оюнга—октябрь, 7-де онгу беш чылдың үш чылынын алааны күс-сөдүр хүлээлгели. Оларнык амьал-хөрсө-сөү-биле карышкан, хүлээлге күссөттө-нөр.

ЧУРУКГА: (сөлөйгү таалаан) чарыш-тын тышкычтын бригаданык кеңигүннери А. Андреева, В. Вильер, Н. Болринов бол-ган О. Ишкеев.

Согу болгаш фотогу А. ЗАИЦЕВИН.

ХҮЛЭЭЛГЕЗИН КҮҮСЕТКЕН

«Хемчээл» совхозтун хойку-лары Орман Орго, Саяа Боро-ло, Хомушук Саймет түс хой-дан-на чүс хураган алар дөштү хүлээлгелерин бо хүрээлде ажыр күссөттөр. Бо чедипчи-лиге оларнык содаларына амьалды амылдан турган санчылыгы-тер улуг үлүк-хуузу ийерген. Кара-Таш Хомушук Дагаа

Саал, Суу-Хая Хомушук. Би-чыл-кыс Орман 130—160 хуу-ратанарын доруутулар.

А. ЕВРОП.

Х О Р А М Ч А Ч О К

«Торгалык» совхозтун Ивээт-Бийик бригаданың амьал-хойкушу Мошун Сургуул-ооадын ивээлдер эртен чыл-дың 450 хураганарында бо чылдың чамды-да хорамча болган.

Мамчык дымчылгашкыга эне-белеткен. Казаларык баш бүрүнтөр чылдатып ал-ган. Мал чамынга он тонна сиенди боду кызып белеткен, он аңгыда он тонна көк су-даны, концентраттарын ыма-танга чедипти алган. Олар-

лары планвал алган нады-рлар турар. Суулан, комби-корму немеде чөм кылдыр хурагыларга шыгыды берип турар. Мындагы хемчеглерин алганшын түңнелинде мээ хур ыштааны ол.

Т. ДАМБАЖЫК.

КАТТЫШКАН ХУРАЛ

Тайбын камгалагынык рес-публика комитетинин прези-дентуни болгаш тайбыга ду-далар совет фондунуң рес-публика комиссиянык кат-тышкан хуралы Кызылда бо-ган.

Тайбыга дузалар совет фондунуң Бүгү-өйүлөк конфе-ренциянык түңнелдеринин болгаш бо талазы-биле рес-публика болгаш районнар ком-иссияларының сорулгалары-ның дугайында айтырыгы ол хуралда чугаалашкан. Тайбы-га дузалар совет фондунуң

Бүгү-өйүлөк конференциянык делегат, тайбын камгалагы-нын республика комитетинин кезиндеги хай-интичти амьал-дыкы Х. А. Алпина-Тока ол айтыры дугайында илаа дик-чадык кылган. Хуралда Тай-бын камгалагы совет фонду-нуң республика комиссиянык даргазы СЭКП обкомунуң сектор эргеленчизи Ш. Ш. Шымыр, тайбын камгалагы-нын республика комитетинин президенту кеңигүнү, Респоб-ликовотун баштаар чериниң даргазының оралакчысы С. С. Юмбо, тайбын камгалагы совет

фондуны Кызыл район комис-сиянык даргазы, СЭКП Кызыл райкомунуң ивээт эргеленчи-лик К. Я. Нурмет, СЭКП обкомунуң пропаганда болгаш агит-танды кидандын эргеленчи-лик оралакчысы Т. Ч. Саа-чак олар санал берген.

Каттышкан хуралдын кир-жикчилери тайбын камгалагы совет фондунуң Бүгү-өйүлөк конференциянык түңнелдер-ин, бүрүн-биле чүдүдүгүнүк дөштүк, тайбын камгалагы совет фондунуң чер-черде ком-иссияларының амьалы улам күштелерин демдегелээ.

Часкы хову ажыдарының хүн демдеглели

ОЗАЛДААШКЫНЫ БОЛДУРБАС

Республиканың совхозта-рында хову ажыдары налбар-ышкылар. Апрельдин 24-те медэ-биле алгыра, республи-лада илангыч-биле 171 муң гектар плаандан 100 амьк муң гектарын илангыч басыр пландарын Чоюн-Хемчик, Улуг-Хем, Барын-Хемчик болгаш Кызыл районнарының совхозтары өд чугула агротех-нисте хемчегин чоруушкан. Деңизерге организастап чоруушкан. Илангыч Танды, Бий-Хем, Наа-Хем болгаш Бай-Тайга районнарының амыл-агылары оз-шытып хөрүгүн арттыра-рын саладыш, планын күтүл 18—56 хуузу күссөттөр.

Часкы чер адырылаштын чорударының үези келген. Ындыг болза-даа 151 муң гек-тар черин аңдарар гүрүш, күтүл 12,5 муң гектары аң-дарган. Бо талазы-биле пла-нын Чоюн-Хемчиктин совхоз-тары — 3,5, Улуг-Хемки — 14, Наа-Хемки — 8,7, Барын-Хемчикти — 5,1, Кызылдын — 8,2 хуу күссөттөр. Оам өске

районнар часкы аңгыс ады-рылашкыны шүүт көрбөдөн. Оң-биле чергелештир чер аң-дарылашкыны агротехниканы хамыдып турар таварыкталар бар. Чыккы, «Тилеги» совхозта № 5 бригаданы 225 гек-тар аңгышты кылдыр амьалдар оңгалык аңдарга болгаш шоптулашкык бистиң катыш-тыр-биле тантай бастырылган. Бригаданың агроному А. Су-дуров болгаш совхозтун кол агроному Н. Маады амылды үрей шыган амьалды хам-чырыштыр кыдыр-даа хемчег алган. Аңа черин амьалды-нар-биле хөрүгүн аңдыра наг-дарын чарын турган. Эрзин-га Удур тускай хөрсөдөр совхозта бар хөрсөдөр-ле оларны амьалташкан.

«Ак-Турут», «Чыра-Бажык», СЭКП-ниң XXII съездин аты-ры болгаш «Шектор» сов-хозтарда часкы адырылаш-кыны шынар база-за чүдү. Амьалдарын ботай шынардык амьалдыр кылдыр чоруктарын чысы хову амьалдырыны баштайгы хүнеринде-ле ай-дырары эргежок чугула.

Тараа шөлдөрүн сүтүрүп турары четпес 45,5 муң гек-тар черин сүтүрүп турган, күтүл 4,5 муң гектары сүтү-рүрүп азы 10 хуу болган. Барын-Хемчик, Чоюн-Хемчик, Улуг-Хем районнарының сов-хозтары сүттүлө кирген бол-гусунде алган. Танды, Наа-Хем болгаш Кызыл районнар черин сүтүрүрүчүне — ам-даа шудай кырылган. Республи-лада илангыч-биле сүтүрүлгөдө күтүл 680 кижи амьалды турар. Оң болза, аңа сүтүрүп сүтүрүлгөдө бөш бөш те-тене. Черге сүт сүндөр часкы сүтүтүгү чөгүрү үезинде шы-нардык чорударының дөштүк хемчеглерин совхозтарын дурутукчулары амыр журу-тур.

Уреиннерин чаштырыш-кында белетпээр — хүнүнү өл айтырын. Совхозтарда шудуу 45 муң тонна уреин бар. Оң 824 хуузу чакыр

ВЛКСМ-ниң XVIII съездизинде

Апрель 26-да Кремльдин съезди-лер ордузунга ВЛКСМ-ниң XVIII съездизи ажылы ургучулээн. Де-легаттар ВЛКСМ Төп Комитетинин болгаш комсомолдун Төп реслиян комиссиянык отчөттарын чугаа-лажып турар. (СЭТА)

МОСКВА. ВЛКСМ-ниң XVIII съездинин. СЭТА. (Чурунту фототелеграф-биле хү-лээп алган).

НАЙЫСЫЛАЛДЫҢ ИДЕОЛОГИЯ АКТИВИНИҢ ХУРАЛЫ

Совет улус, депшакелдик бү-гү кижилерелеткен эш Л. И. Брежневтин «Бичин чер» деп сангышкынын кайгычыкты улуг сорулгал-биле уткан. Леонид Ильичиниң «Катап тургузуш-кун» деп ийги оюму «Новый мир» журналды бешки номо-линге парлаан, мыда дайы-сөөдүндеги баштайгы чылдар-дын, дайышкы урегден-хоор-аурапкы улус амьал-агынын эне-би тургузуш турарынын, тайбын тургузушкунун ивее-ке шилээлгенин дугайына чу-гаалаш турар.

Найысылалдык идеология ак-тивинин хуралына бо ном-гарны чугаалажып көөрүнүң (Слтан ажылчы чоннарың идея-политиктик база патриот-сүт кижизденгенин талазы-биле Москва хоорайның пар-тия организациязының сорул-галарына дугайында айтыры-гы чугаалашкан.

СЭКП ТК-ның Политбюро кеңигүнү, СЭКП МК-ның бирги секретары В. В. Гри-шин чүс чугаалаш, хура-лын кырыкчыларынга, Москва-дан бүгү идеология активини Леонид Ильич Брежневтин ба-йырык адыкылды, амьалды чедипчиниктерин болуу тала-зы-биле күссөткенин дамы-чтыкан.

СЭКП ТК-ның Чыгыш сек-ретары, ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунуң Дарга-зы эш Л. И. Брежневтин бүгү амьалары бистиң пар-тиянык амьал-хөрсөдүлгө-биле, социалистик болуш ком-мунистик тургузушкунуң со-гулгаларын боттандырап тала-зы-биле, совет улустун ила-дырык күш-ажылды-биле, Та-рзон чурттуу хосталгазы бол-гаш хамдарышкыс чоруу дөштү деп ийги оюму «Новый мир» журналды бешки номо-линге парлаан, мыда дайы-сөөдүндеги баштайгы чылдар-дын, дайышкы урегден-хоор-аурапкы улус амьал-агынын эне-би тургузуш турарынын, тайбын тургузушкунун ивее-ке шилээлгенин дугайына чу-гаалаш турар.

Найысылалдык идеология ак-тивинин хуралына бо ном-гарны чугаалажып көөрүнүң (Слтан ажылчы чоннарың идея-политиктик база патриот-сүт кижизденгенин талазы-биле Москва хоорайның пар-тия организациязының сорул-галарына дугайында айтыры-гы чугаалашкан.

СЭКП ТК-ның Политбюро кеңигүнү, СЭКП МК-ның бирги секретары В. В. Гри-шин чүс чугаалаш, хура-лын кырыкчыларынга, Москва-дан бүгү идеология активини Леонид Ильич Брежневтин ба-йырык адыкылды, амьалды чедипчиниктерин болуу тала-зы-биле күссөткенин дамы-чтыкан.

Л. И. Брежневтин аян-чоруунуң дугайында ном

Леонид Ильич Брежневтин «Бичин чер» деп сангышкы-нын кайгычыкты улуг сорул-галарына дугайында айтыры-гы чугаалашкан. СЭКП ТК-ның Политбюро кеңигүнү, СЭКП МК-ның бирги секретары В. В. Гришин чүс чугаалаш, хура-лын кырыкчыларынга, Москва-дан бүгү идеология активини Леонид Ильич Брежневтин байырык адыкылды, амьалды чедипчиниктерин болуу талазы-биле күссөткенин дамычтыкан.

СЭКП ТК-ның Чыгыш сек-ретары, ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунуң Дарга-зы эш Л. И. Брежневтин бүгү амьалары бистиң пар-тиянык амьал-хөрсөдүлгө-биле, социалистик болуш ком-мунистик тургузушкунуң со-гулгаларын боттандырап тала-зы-биле, совет улустун ила-дырык күш-ажылды-биле, Та-рзон чурттуу хосталгазы бол-гаш хамдарышкыс чоруу дөштү деп ийги оюму «Новый мир» журналды бешки номо-линге парлаан, мыда дайы-сөөдүндеги баштайгы чылдар-дын, дайышкы урегден-хоор-аурапкы улус амьал-агынын эне-би тургузуш турарынын, тайбын тургузушкунун ивее-ке шилээлгенин дугайына чу-гаалаш турар.

СЭКП ТК-ның Чыгыш сек-ретары, ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунуң Дарга-зы эш Л. И. Брежневтин бүгү амьалары бистиң пар-тиянык амьал-хөрсөдүлгө-биле, социалистик болуш ком-мунистик тургузушкунуң со-гулгаларын боттандырап тала-зы-биле, совет улустун ила-дырык күш-ажылды-биле, Та-рзон чурттуу хосталгазы бол-гаш хамдарышкыс чоруу дөштү деп ийги оюму «Новый мир» журналды бешки номо-линге парлаан, мыда дайы-сөөдүндеги баштайгы чылдар-дын, дайышкы урегден-хоор-аурапкы улус амьал-агынын эне-би тургузуш турарынын, тайбын тургузушкунун ивее-ке шилээлгенин дугайына чу-гаалаш турар.

КОМИТЕТТИҢ АЖЫЛ ДООЗУЛГАН

СЭКП ТК-ның Чыгыш сек-ретары, ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунуң Дарга-зы эш Л. И. Брежневтин бүгү амьалары бистиң пар-тиянык амьал-хөрсөдүлгө-биле, социалистик болуш ком-мунистик тургузушкунуң со-гулгаларын боттандырап тала-зы-биле, совет улустун ила-дырык күш-ажылды-биле, Та-рзон чурттуу хосталгазы бол-гаш хамдарышкыс чоруу дөштү деп ийги оюму «Новый мир» журналды бешки номо-линге парлаан, мыда дайы-сөөдүндеги баштайгы чылдар-дын, дайышкы урегден-хоор-аурапкы улус амьал-агынын эне-би тургузуш турарынын, тайбын тургузушкунун ивее-ке шилээлгенин дугайына чу-гаалаш турар.

СЭКП ТК-ның Чыгыш сек-ретары, ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунуң Дарга-зы эш Л. И. Брежневтин бүгү амьалары бистиң пар-тиянык амьал-хөрсөдүлгө-биле, социалистик болуш ком-мунистик тургузушкунуң со-гулгаларын боттандырап тала-зы-биле, совет улустун ила-дырык күш-ажылды-биле, Та-рзон чурттуу хосталгазы бол-гаш хамдарышкыс чоруу дөштү деп ийги оюму «Новый мир» журналды бешки номо-линге парлаан, мыда дайы-сөөдүндеги баштайгы чылдар-дын, дайышкы урегден-хоор-аурапкы улус амьал-агынын эне-би тургузуш турарынын, тайбын тургузушкунун ивее-ке шилээлгенин дугайына чу-гаалаш турар.

СЭКП ТК-ның Чыгыш сек-ретары, ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунуң Дарга-зы эш Л. И. Брежневтин бүгү амьалары бистиң пар-тиянык амьал-хөрсөдүлгө-биле, социалистик болуш ком-мунистик тургузушкунуң со-гулгаларын боттандырап тала-зы-биле, совет улустун ила-дырык күш-ажылды-биле, Та-рзон чурттуу хосталгазы бол-гаш хамдарышкыс чоруу дөштү деп ийги оюму «Новый мир» журналды бешки номо-линге парлаан, мыда дайы-сөөдүндеги баштайгы чылдар-дын, дайышкы урегден-хоор-аурапкы улус амьал-агынын эне-би тургузуш турарынын, тайбын тургузушкунун ивее-ке шилээлгенин дугайына чу-гаалаш турар.

министри Э. Байташев, Р. Р-нин дашытык херектер минис-три Ш. Андрей, ССРЭ-нин даш-тыкы херектер министри А. А. Громько, ЧСРЭ-нин дашытык херектер министри Б. Хвее-лек киришкен.

Республиканың чашкынар эрткили, ыңчалгыш он шы-ны хоругуна арттырышкы-биле БИП-3 амьалдары-биле черин ивээлгел, кырында шоптулашкык латостар бөштү адырлар бастырып эргежок чугула. Ам чер болганда бок үштүр өзү эгелөө, оларны уузулары-биле чаштырма мурунунда хөрүгүнү болба-дырлар херек.

Хову амьалдарын чүсө шы-нардык амьалдар чорудар бол-за, чамай дүктүтү ол аюу бөш чылдың үштү чымыла социалистик хүлээлгелерин күссөдүн болуу. Оңе партия, совет, ивээт амыл-агытй ор-ганлары, амьал-агыларын ду-рутукчулары, специалистери үштү илангычкы салыр хү-лээлгели.

СЭКП ТК-ның Чыгыш сек-ретары, ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунуң Дарга-зы эш Л. И. Брежневтин бүгү амьалары бистиң пар-тиянык амьал-хөрсөдүлгө-биле, социалистик болуш ком-мунистик тургузушкунуң со-гулгаларын боттандырап тала-зы-биле, совет улустун ила-дырык күш-ажылды-биле, Та-рзон чурттуу хосталгазы бол-гаш хамдарышкыс чоруу дөштү деп ийги оюму «Новый мир» журналды бешки номо-линге парлаан, мыда дайы-сөөдүндеги баштайгы чылдар-дын, дайышкы урегден-хоор-аурапкы улус амьал-агынын эне-би тургузуш турарынын, тайбын тургузушкунун ивее-ке шилээлгенин дугайына чу-гаалаш турар.

СЭКП ТК-ның Чыгыш сек-ретары, ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунуң Дарга-зы эш Л. И. Брежневтин бүгү амьалары бистиң пар-тиянык амьал-хөрсөдүлгө-биле, социалистик болуш ком-мунистик тургузушкунуң со-гулгаларын боттандырап тала-зы-биле, совет улустун ила-дырык күш-ажылды-биле, Та-рзон чурттуу хосталгазы бол-гаш хамдарышкыс чоруу дөштү деп ийги оюму «Новый мир» журналды бешки номо-линге парлаан, мыда дайы-сөөдүндеги баштайгы чылдар-дын, дайышкы урегден-хоор-аурапкы улус амьал-агынын эне-би тургузуш турарынын, тайбын тургузушкунун ивее-ке шилээлгенин дугайына чу-гаалаш турар.

ХОЙЛУУГ КИЖИЖИ ЖААС

Чөөн-Хемчик районун совхозтарынын экономикасынын кол угуушунун хой ажылы болуп турган. Индиги түрүбүз районунун аймагы-аалаарынын хойчурууу өсүштү чыгарды дуктуу бүдүрүшүн болган ошү күрүсөгө садарындын панын оналдаларын күүсөтпей келген, а харын-даа бир хойдун кырып ап турар дук чылым-на кудулан турарын карадына санардан көрүп болур. 1975 чылым бир хойдун 1,6 кг дук кырып алган болуу. 1977 чылым ол көргүзүп 3 кг болуп турар.

КИЧЭЭНГЕЙ САЛЫР АЙТЫРЫГ

Районда чедир кылдымхайн турар база бир ажыл болза, артемин депшилгегин аргазы-биле хойну тарып бооздарын багыт организастап турары болур. Бо арганы ажыл-агыйларга чедичелги чорударынын талазы-биле ажылды Чаданана уксаажыдыла каттыжымшыкынын специалистери, бис-

Хой дук алыр дүзе...

Мөөн алган коорге, бо айтырып районун болган адыл-адылдарын тускай артеминдеринин кичээнгейн хаара тутпас арга чок. Иччанган Чаданана районун арганын уксаажыдыла каттыжымшыкынын болган уксаажыдыла бүдүрүсөгө ук айтырыгы дорт чарымаалар учурут.

ТҮҢНЕЛИН ҮНДҮРГЕН

Бо чылдын бирги кварталында районун малчынарнын социалистик чарыжынын түннелдерин СЭКП Монгун-Тайга райкомунун бирозу болган райкууком үндүргөн. Районун малчынары берге кыштан малды менди камгалап алып, оон чаш төлүн бүрүн доруктурар даш, болунар бүгү чүдүлдерин кылып, багыт өвөс көргүзүлгөрүн бирги кварталда чедип алганын түннелдер херечилеп турар.

Районун совхозтары ниятинин малын баш санын өстүрүшүн планын: боа малдын — 95,6, хойнуу — 131,2, өшкүнү — 97,6, чылгычын — 99,6 хуу күсөөткөн. Улуг малын болган оон чаш төлүнүн өлүн хөрбөр чорую артемин чылым ол үеинде турганында алган каш катан кызырылган.

Хойжу бригадаларын «Малчы» совхозтун № 4 бригадалык (бригадир Т. Биче-оол) төрүүр 100 хойга оонаштыр амга чедир 78 хураганын менди доруктуруп, нияти хойнуа баш санын 99,9 хуу камгалап алган. Ол-да совхозтун Каргы аеме № 1 бригадалык 100 хойдан 76 хураганын, хойнуу баш санын 99,2 хуу камгалап алган.

Эрткен чылдын бирги кварталында төрүүр 100 хойга

ХҮНДУЛЕЛ САМБЫРАЗЫНДА

«Тес-Тес» совхозтун У. Шынаа салбырыннын хойжуу Чооду Хуурай-оол ниятинин малын 21 чыл каларын, чыл бүрдүе белик түннелдерин чедип ап келген. Ол болуруп күш-ажылчы чедикшинерин даш, күш-ажылдын Кызыл Тук өрлө-биле шаңнаткан.

Хойжу бо чылым бедиктен хулаагени алган, эки ажылдап турар. Оон колданыла төрүүр 380 хой бар, оларын колдуу оолдалган, хураганын оңча-менди Чооду Хуурай-оол бо хуу-керде 100 хойга оонаштыр 88 хураганын менди алган.

«О. Шынаа» совхозтун хойжуу Санаа Сүдөр-оолдун ажыл стажы база-ла улуг: 18 чыл. Малчын болуп ажылдап чылардык эки түннелдерди болуп келген. Шылагы бо чылым багыт өвөс түннелди чедип алган. Төрүүр 100 хойга оонаштыр 90 хураганын алырын хулаагеш, херек кырында 95 хураганын менди доруктуруп турар.

Районун малчынары бирги кварталда чедип алган бедик көргүзүлгөрүн быжылдары-биле улам-на күженишкенин ажылдап турар.

Д. КУУЛАР. Монгун-Тайга район.

БИРГИ КВАРТАЛДА

Кызыл районун «Х Улуг хурал» совхозунун экономикасынын кол адыры — хой ажылы. Совхозтун бүгү хууу бригадалары чардыган. Бригадалар аразында социалистик чарыжыгын ажалдап турар. Апрель 1-де түннел-биле алыры, хураганын менди алыр талазы-биле бирги черин № 1 бригада (бригадир Чамыл Сорен) алган.

Ниятинин малын хур кыш ажыраар, чаш төлү бүрүн камгалап алып дорт кызымак ажылдап, чыл санында эки көргүзүлгөрүн чедип ап турар малчынары совхозта бар. № 1 бригадалык хойжуу Андрей Содунам бо чылым төрүүр 100 хойдан 118 хураганын алган. 1977 чылым социалистик чарыжыгын күсөөдөрүнө дик алган чедикшинерин даш А. Содунам чоокта чаа Күш-ажылчы алдар өрденеңиң III чөргө-биле шаңаткан, ол-да бригадалык хойжуу Чамыл Чынгит-оол — 100 хураганын, Тыва АССР-нин Данди Советинин депутаты Б. Доржа — 83 хураганын, № 2 бригадалык М. Хурбе — 100 хураганын, № 3 бригадалык хойжуу И. Мандын — 100 хураганын төрүүр чок хойлай-на оңча-менди камгалап алган.

Бо хойжулар артемин чылда база эки көргүзүлгөрүн болганар.

С. ДУБАА. С. ДАНГАА.

САКМАНЩИКТЕРНИ ШАҢНААН

«Алдан-Маалыр» совхозтун Оргу-Шөлдө болган Чоуураалык-Сайраа хойжу бригадаларынын малчынарынын чарыжынын квартал түннелин үндүргөн хурал Оргу-Шөлдө бригадалык төвү — Төрбе-Данка болган. Хойжулар алаа ажыл-ажын чуталашкан. Шылагы хой оолдашкынын үеинде хойжуларын чымшыгты ижиле улуг дузаны чедирген сакманщиктерин ажылын хурала окшалап демделген.

Ол ийи улуг хойжу бригадалык хой оолдашкынын үеинде малчынарга дузалажып, 50 ажыг сакманщиктер өлүткүчүн чок ажалдап турган. Оларын дыка хойу чаш хураганын азырап доруктурарына улуг арга-дуздагалымын, ажылына ак сеткилдин, кызымаан көргүсөкөн.

Чөөн-Хемчик район.

Ч. ЧУДУМ.

Чаданана районун арганын уксаажыдыла бүдүрүсөгөүн зоотехникни.

МЕРГЕЖЭЭН

Ойба Байкара Биче-Хем районун «Хадым» совхозуна хой каларын ажалдап берге бөрө 6 чыл чедип турар. Соолг чылдарда ол төрүүр хой каларын турар. Малчын оонашкан ажылына харым салгаан мергенлиги чылдан чыла бедик келгенден бо чылым төрүүр 100 хойга оонаштыр 105 хураганын менди ап, өстүрүп турар.

Ойба Байкара совхозтун малчынарынын хурамына бедиктен социалистик хулаагеш алган. 1978 чылда ол 100 хойга оонаштыр 100 хураганын, бир хойдан 3,7 кг дуктуу кырып, 15 тонна ситенин, 1 тонна буюу-бүрүнү бедиктеп алырын, чайлагашкык бедиктеп чуртаар бакмыннык, кышталанын сентегезин доозарын хулаагеш.

С. ДУБАА. С. ДАНГАА.

ЧҮСТЕН ЧҮСТҮ

Мен «Шамбалыг» совхозта соолг дорт чылда хойжулар кездеш. Оон мурунда ишк каларын чораш мен. Амдымаанда Биче-Шамбалыгда кыштаавыста бис. Шыгуу төрүүр хоюус 500 хире, олар барык дөргө хураганнак, чаш төлү оңча-менди алдымы.

Хоюус кыштан хур ашкан, күштүг болган чаш төлү боткур, чагай болду. Төроон хойларын сүдү бедик, эки дор, иччанган, оон соңгар хураган өлүп хураважыга бүзүрөп мен.

Бистиң колданымын Шамбалыг сес чыл школанын башчылары болган өрөнникилери шөффе ап, үргүлү дузалажып келгенер. Олар чоокта чаа кааламытын көрөдөн хооруп бергеш бардылар. Ол индиг-ла биче эвөс, дөргөм кажаа чүве. Школа додективинин бистиң ажылымыка дузалажып турарыга улуу-биле өрүн четтирилген.

Бисия Федерациянын чаа Конституциясында совет кичиңдик мөөү бойдалыны болган ажыл-ижини дугайында улуу-биле үнелеп билишкенер. Аназ харым кылдыр эки ажылдарын хулаагеш дөр мен. Уругларымыс сес, оларын азам Чыбак ажыл-инице ызмамык кысы. Бир баш хойга оонаштыр 25—30 дук алыр соруганы салган бис.

Д. МОНГУШ, хойжу. Кызыл район.

АНЫЯКТАРНЫ ЧЕДИШКИНИ

«Тези» совхозтун Эдер-Куйда хойжу бригадалык хойжуу Кара-оол Адыг-оол ол ажылында индиг-ла үр бодалган. Совхозтун хуучун хойжуу адалында бир колдуу хураганын ол үш чыл мурунда хулаап алган. Алазы пел-сиялап үнө-да, огула дузалажып, хойну ажал, азырап таласы-биле байлак арга-дузалажып алаа дамчыдып турар.

Кара-оол Адыг-оол биле оң калайын Адын-ыс Сага олар колдуу хураганын улуг хой-

лар кылдыр өстүр каларын алган, оларын баш саны оңча-менди. Дунгужун төрүүр тогуз хойларын артемин чылым өштүг серин тайгаларга эки смирткен. Кыжым малынга чиртири-биле 15 тонна ситенин, база-ла ол хире праган одалыны кеш бедиктеп, өшкүчүштан чылымга септөөн. Аныяк хойжулар тогуздарынын оолдашкынын иччанар ылапты бедиктеген.

1978 чылдын планын долдалайын Адын-ыс Сага олар дөргө социалистик чарышты

калбартыр база бүдүрүлгөрүн ажытымын болган ажылдын шынары бедик даш демя-седи күштөлдөр дугайында СЭКП ТК-ны, СССР-инд Министрлер Чөвүлелин, ВИССТ-тин болган ВЛКСМ ТК-нын Чагаалын Кара-оол биле Адын-ыс таныжып көргөш, алаа харымы кылдыр хойларын кыштан хур ажыраар. 100 башка оонаштыр 95 хураганын менди доруктурар, хой бүрүтүгөч 2,2 кг дуктуу кырып алып хулаагеш алган.

Аныяк хойжулар берген се-

САГЛЫНЫ ХОЙ ЖУЛАРЫНДА

Өвүр районун «Кызыл тук» совхозунун малчынары агаар-бойдустун часык бергерери турга-ла, онгү беш чылдын үшүк, шыламын чылыма алган социалистик хулаагеш күүсөдир даш кызымак ажылдап турар. Совхозтун Кызыл-Халымда, Сагалы-Бажында, Хорунуг-Ойда хойжу бригадаларында оолдашкынын үргүлүлөшканын, Совхозта төрүүр 11000 ажыг хойдан 6400 хой оолдап. Амдылында 100

хойга оонаштыр 58 хураган алдыган.

Агаар-бойдустун берге ургактарын шыламык күш-ажылы-биле ажал өртөр даш кызымак ажылдап турар хойжулар өвөш эвөс. Сагалы-Бажынын хойжу бригадалык (бригадир Николай Тулум) төрүүр он колдуу хой бар. Колдуу бүрүтүгү малчынары часык хулаагыскадан малды менди камгалап алыры-биле болунар-ла аргаларын херектеп турар. Бри-

гада бо чылым төрүүр 100 хойдан-на 85 хураган алырын хулаагеш, Кыды-Халым бергедалы-биле чарыш салган. Бригадалык чарыжыга Калдар-оол Куулар, Кок Куулар, Мажит Буячый тилекчи болуп, төрүүр чок хойга оонаштыр 92—94 хураганын алган.

Малчынар чаагалдарыга амдыгаштан бедиктеп, часык хулаагында малга чагалак кажааларын кылып турар.

М. СЕВЕН.

«Найраал» совхозтун хойжулары М. Хуурак, У. Минчиг-оол оларын кыштаанда аныяк сакманщиктер Зоя Иланчак, Александр Салчан тус-тузунда 90—100 хураганын оңча-менди ажаганнар.

В. АМЫРНЫЦ фотоу.

С У М Е

ЧАСКЫ ХУРАГАННАР

Хой маалын баш санын өстүрүшүн, оон продуктууун бедиктеринин үндөшүн — чаш мал төлүн ишн ажал доруктуруп алырында болур. Часык үеде хураганынын асааларын күчүлгө үедегелдерин били алыр артык эвөс.

Сакманын хураганын 40—45 дову доруктурган, кол малчыга хулаагеш соолда, кадарчыга харымсагалы үе дөргөш. Хураган ай, бүдүр чарын ай азын чорда, оон пезар ай суларан, оон сүдү ажырай бөр. Ону болдурба-биле хураганынын хойларын бедиктеп чед-биле чедирин, хураганын ажыраптын уламчылар. Бир эвөс хураган бедикте чедип алыла бедиктен чүлө 200—300 грамм сүттен чүлө турар болза, оон сүтү эки кг турар болза, оон сүтү эки кг болур. Хураганын сүт ижер оңчак эвөс аргы.

Д. ОНДАР, мал эмчии.

АТКАН СОГУН ДЕГ ДОРТ ОРУК

Ак-көк талымыже шайлуу чоруткан, ужу-кыдым көздүбөс калмык хулаага чиде берген. Оруктун ол-бо талазында чылгы, хой санын колдуу хойлар өштөп чоруп. Нарын дуктуу хой ажылы — Калмыкынын мал ажылынын кол адыры. Индиг бир ажыл-агыйга өртүмал-биле 25—30 муу баш хой оонажыр, хой санын-ла-на 6 килограмм дуктуу кырып ап турар.

Хову-шөлдү ол чөрдө алдаржап хойжулар эвөш эвөс. Оларын бирөөн, нарын дуктуу хой ажылынын мастери, Социалистик Күш-ажылдын Маалыры Гаха Нөрөөвич Андреевче бар чорашымыс ол.

Калмыктын элтир, мал ажылынын артемин-шиччеле институтунун төп турала — Устү-Янжуу суурну артемин, оон шөнеде-шиччеле ажыла-айтычыче улаптымыс. Хой комплекзинин эжянеге бисти узун шымын, мөгө-шымыр эр туткун алды. Гаха Нөрөөвич Андреев ол чүне-дир.

Калманянын Савинск районунун Чапаев атыг сов-

ХОЙ КОМПЛЕКИЗИНИН ЭЭЗИ

Хуурага Андреев улуг хойжу болуп ажылдап турга, он ажыг чыл мурунда оон-биле эи баштай ужурашкан бис. Инчарла-ла оон күш-ажылын РСФСР-нин Зоо Советинин Хундулел бичи-биле болган Төроон чуртун дөлдө даламыла — Ленин өрден-биле демделеткен турган. А 1969 чылдын күзүндө дуржулагда ажыл-агыйнын колдуу хулаагеш берген.

Бистиң хову хоораймысче мөөрлөп кирдин — деп, Андреев биске байыр чедирди.

Барык-ла ийи муу дөрбөлөч метр шөлдү элөп турар болган 4 муу төрүүр хой кирер кылдыр таарыштырган. Калмыкында көдө ажыл-агыйнын эи баштайгы механизастаттыган амгы үеин бүдүрүлгө — комплекс-биле ол бисти таныштырды. Төрүүр хойлар турар ийи болду хураганын доруктуруп өстүрө

ний эки кажаа бар. Оларын силкитат тууйбулап туткан, электржиктеп, суг дамчыла-газын болган канализацияны кылган, чедирин экижары болган каап бөрүн бүрүнү-биле механизастаан. Хойну тарып бооздар пункт, чөк бедиктеп кез пех, мал анылар чөр-чандина. Ийи муу тонна селок кирер шыгажыр база ырак эвөс.

Комплекстин ажылчынарын күш-ажылы чүрү-биле ылаптын турарын Андреевтен айтырмамыс.

Бистиң хойжу тураламыс калмык ховуларын дөргөмөрдөп чөп сапай турар ошөк муу-муу хойжу тураламга дөмей эвөс — деп, ол чугалап азедеди. — Бо дөргө ошөк бүдүрүчүлүт кылдыр ажылдарына болган малчынарын културтуп дашталынырга таарыштырган бүтү-ле чүдүлөр бар хойжулар хоораймыскамын. А кол-ла-ла чүве бистиң хойжуларын күш-ажылы —

ЧУРУНТАРДА: үстүндө — Чооду Хуурай-оол, алаанда — Санаа Сүдөр-оол.

Т. КУНГААННЫЦ фотоу-ры.

Хойларын болуу-биле оолдашкы хой комплекзинин кыска хулаагалары артемин, ол чорук хойжуларын болган сакманщиктерин күш-ажылын организастаарын боттуу-биле өскөрт, хойжуларын болган оларын дузалажычыларын аразында хулаагелерин тодаргай кымыгаарык болуур турар, ажыл үеи чоңтут ажылаттынар, дузалап ажылычынарын саны кызыраар.

Амгы үеде ол комплекс хой ажылына депшилгегин аргаларын ажылаарынын төвү, калмык хойжуларын мурнакчы дуржуламын белтердинин школын болу берген. Кыргызларын республика конкурстарын, хойжуларын мергендилер бедиктерин семинарлар болган курстары анаа арттырып турар. Келин үеде хойну шак ылыг механизастаттыган комплекстерге өстүрөп аларын чыгарып тог.

Н. МОНСЕНЮ, (ПМА).

1. ДЕМИСЕЛГЕ ТӨРҮТТҮНГЕН

МЕДЭЭЛЕР
ЧОГААДЫКЧЫ
ЭСТАФЕТА
ХҮННЕРИ

Бистия республикасынын аймактарынын комсомолдун XVIII съездинде...

ТӨӨГҮНҮҢ АРЫННАРЫНДАН

Шаг-шааыдан коша-хелбээ чурттан, аргакыи келген болган, тыва уластуу төөгү...

Россияга Октябрьдин соода-дереги Уагу революциянын тилектеги Моолга улусчу...

Делгашыны В. И. Мелин боду хулаас алган, моол улустун шааынада хостагаан...

«АГИТАТОРНУҢ БЛОКНОДУ»

СЭПН обкомунун пропаганда болган агитация кызматчыи...

Кизи болгаш бойдус

КААС-ЧАРАШ ЧЕРИМ

Өскөн-торван черыи каас-чараш бойдууи улахаан келгиче...

Пенсияге үнүсете чедир сардын кадарыи келген дааным...

Казы чер чорурга чугаа-сооду, хөөрөмчи аакы-чаны...

Дунчу, бу дөргө Мулгаш-Акташ бажын тутай акти боду...

Сарлыкмысты оларынга чедип келдиныс. Опчалан коорү...

ДУРЖУЛГА СОЛУШКАН

Өвүр районун сохкостарын талашыи маалым чымгалды, дуржука...

«Коммунист орну» сохкостун Улаатан брнгалма...

Дем чаа-ла аалдан үнерде бо десепти тываран болгай...

— Ээ, бистин билбенисы.

Найыралдын ОРУЧ-БИЛЕ

моол улустун хостагаан дөш моол шеритер-биле чагыс...

ЧОЛААЧЫ СЕҢГИ

Моол-совет найырал павти-левизип Баян-Өлгий аймакта...

Бискал хар чатган ортен ирак черге алтанын туру...

СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ

КУБОК — САМАГАЛДАЙЖЫЛАРДА

Бокса бистия республиканын командалы болган хууза...

1978 чылда Тыва АССР-ини темпону болган командалы...

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

АПРЕЛЬ 27-ДЕ БИРИН ПРОГРАММА МОСКВАДАН

айтырдымыс. Чолаачы бистия дүрүскеп чорургуусту эскерген...

Чолаачы бистия дүрүскеп чорургуусту эскерген...

Чолаачы бистия дүрүскеп чорургуусту эскерген...

2. БАШТАЙГЫ УЖУРАЖЫЛГАЛАР

«Уагу Ленин биле Моолга улусчу революциянын баштайчыи...

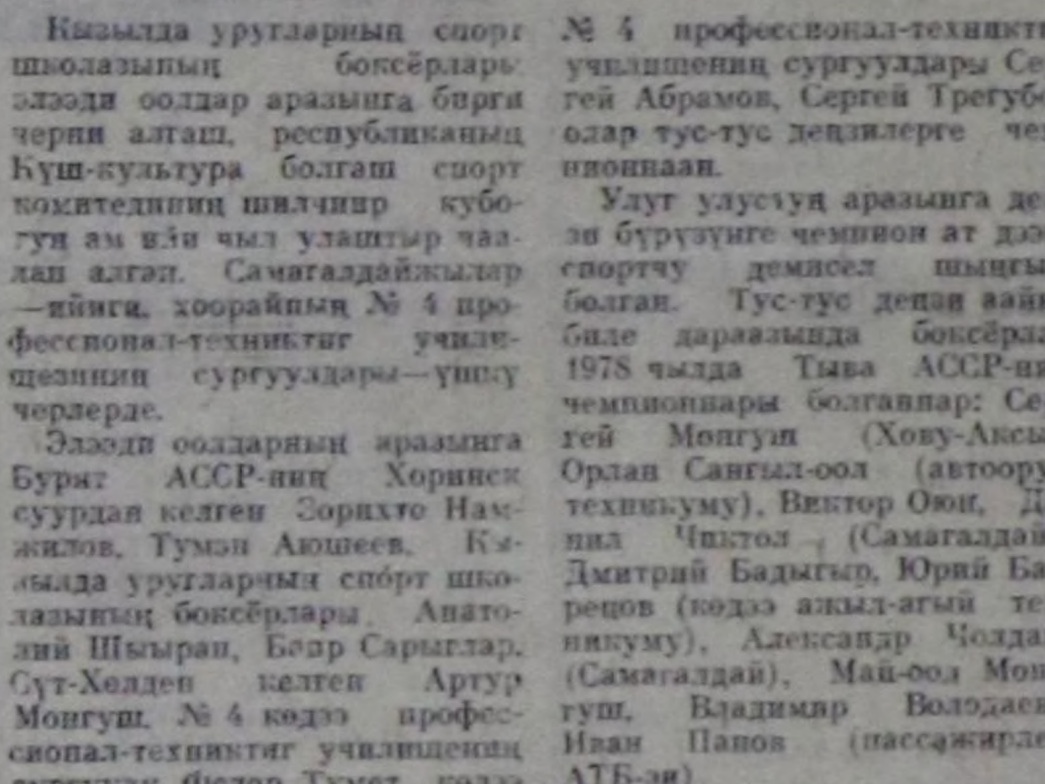
НОГООН-НУР

Карагында келгеш Ногоон-Нур сумуну улус-бичеши...

Удаваанда сүтүг шаа-даа белеи болган.

ЧУРУКТАРДА: команда талашы-биле...

Самгагадайыч бонсёрлармыс бонсека ССРЭ-ини спорт ма...

В. ЧАДАМБА.

СЭТА-НЫҢ МЕДЭЭЛЕРИНДЕН

ХОККЕЙ. Шайбаны хөөрөпте делгет чемпионда бөгү...

ИНИН ПРОГРАММА КЫЗЫЛДАН

19.50-«Частыи, күш-аакыдыи, тайбынчыи байыр-ды...

ни чугаалады. Оларнын кайы-ла...

Бисти хоорай бистия ут-куур...

Четтардыныс. Адынарны айтырарыи уткан-дыр бас...

М. ХЕНЧЕ-КАРА.

Төлбо-Нур хоолдү девлекеринге...

АНТОРНУН ФОТОСУ.

Карагында келгеш Ногоон-Нур сумуну улус-бичеши...

Удаваанда сүтүг шаа-даа белеи болган.

ЧУРУКТАРДА: команда талашы-биле...

Самгагадайыч бонсёрлармыс бонсека ССРЭ-ини спорт ма...

В. ЧАДАМБА.

СЭТА-НЫҢ МЕДЭЭЛЕРИНДЕН

ХОККЕЙ. Шайбаны хөөрөпте делгет чемпионда бөгү...

ИНИН ПРОГРАММА КЫЗЫЛДАН

19.50-«Частыи, күш-аакыдыи, тайбынчыи байыр-ды...